

Spojrzenie w październikowe niebo 2020

"Przyszła jesień , ręce w kieszeń"

Przysłowie to prognozuje nam chłodną, lecz pogodną Złotą Polską Jesień, której piękno wszyscy rokrocznie doceniamy. Cieszymy się z faktu, że Słońce nie próżnuje, choć - niestety - jego deklinacja z dnia na dzień maleje, w związku z czym długość dnia u nas, na półkuli północnej, stale się skraca - z czym musimy się pogodzić.

W Małopolsce ubędzie w tym miesiącu aż 107 minut dnia: z 11 godzin i 37 minut na początku października do 9 godzin i 50 minut na jego końcu. Słońce w czwartek 1 października wschodzi o godz. 6:41, a zachodzi o 18:18; natomiast w ostatnim dniu miesiąca wzejdzie o 6:28 i schowa się pod horyzontem już o godz. 16:18. Wprost nie do wiary, ale ten dzień będzie jeszcze dłuższy od najkrótszego dnia roku o 105 minut! Ponadto Słońce 23 października o godz. 07:50 przejdzie ze znaku Wagi w znak Skorpiona (Niedźwiadka).

Uwaga! W nocy z 24 na 25 października (z soboty na niedzielę) śpimy rano o godzinę dłużej, przechodzimy bowiem na czas zimowy (środkowo-europejski), czyli cofamy dotychczasowe wskazania zegarów o godzinę. Oficjalnie należałoby to uczynić w nocy o godz. 3 w niedzielę 25 X (dotyczy to w szczególności kolejnictwa i lotnictwa). Praktycznie zaś najlepiej cofnąć wskazania zegarów o godzinę jeszcze przed ułożeniem się do snu.

W tym miesiącu nadal spodziewamy się małej aktywności magnetycznej Słońca (plamy, rozbłyski, protuberancje) związanej z nielicznymi centrami aktywności w jego fotosferze. Nasza gwiazda jest już jednak krótko minimum swej aktywności i może się wkrótce przebudzić, a do tego często szykuje jakieś niespodzianki, którymi może nas zaskoczyć, dlatego też warto i należy prowadzić bezpieczne obserwacje Słońca.

Ciemne, bezksiężycowe noce, dogodne do obserwacji astronomicznych, nadejdą w połowie miesiąca, bowiem **kolejność faz Księżyca** jest następująca: pełnia - 1 X o godz. 23:05, ostatnia kwadra - 10 X o godz. 02:40, nów - 16 X o godz. 21:31, pierwsza kwadra - 23 X o godz. 15:23 i znów pełnia w dniu 31 X o godz. 15:49. W apogeum (czyli najdalej od Ziemi) znajdzie się Księżyc 3 X o godz. 19 i 30 X o godz. 20, a w perygeum (najbliżej Ziemi) będzie 18 X o godz. 2.

Ponadto **Księżyc**, "spacerując" po październikowym niebie, przewędruje w pobliżu planet: Marsa (3 X o godz. 5 - zakrycie, u nas niewidoczne, i 29 X o godz. 17), Wenus (14 X o godz. 4), Merkurego (17 X o godz. 20), Jowisza (22 X o godz. 18) i Saturna (23 X o godz. 6). Księżyc zbliży się też do jasnych gwiazd: Aldebarana (6 X o godz. 21:30) i Regulusa (13 X około godz. 5). Będzie co

obserwować! Na naszym jesiennym niebie wieczorem dostrzeżemy też kolejno różne gwiazdozbiory: Pegaza, Andromedę, Perseusza i Byka, a po północy pojawią się już na wschodzie Bliźnięta i "zimowy" Orion.

Merkurego można będzie szukać nisko na zachodnim niebie, do połowy miesiąca; potem skryje się on w promieniach Słońca. Na wschodnim niebie znajdziemy **Wenus**, która na dobre 2 godziny poprzedza wschód naszej gwiazdy. **Marsa**, goszczącego w gwiazdozbiorze Ryb, możemy obserwować przez całą noc, bowiem nocą 13/14 X będzie on w **opozycji** do Słońca, a ponadto w odległości zaledwie 63 mln km od Ziemi. **Jowisza** można będzie jeszcze obserwować wieczorem, nisko na zachodnim niebie. Podobnie, ale nieco wyżej, dostrzeżemy **Saturna**. Obie planety, gazowe olbrzymy, przebywają w gwiazdozbiorze Strzelca. **Uran** gości w gwiazdozbiorze Byka, a dzięki temu, że 31 X będzie w opozycji do Słońca, możemy go obserwować przez całą noc. Natomiast **Neptun** jest już po opozycji (11 IX) i przebywa w gwiazdozbiorze Wodnika - można go ogląda przez teleskop od wieczora, przez większą część nocy.

Już od 2 października aż do 7 listopada promieniują szybkie meteory z roju **Orionidów**, które wchodzą w górne warstwy atmosfery ziemskiej z prędkościami nieco ponad 60 km/sek. Maksimum roju przypada na 21 X, możemy wtedy oczekiwać około 25 "spadających gwiazd" na godzinę. Radiant meteorów leży na granicy gwiazdozbiorów Oriona i Bliźnięt (południowo-wschodnia część nieba). Warunki do obserwacji ich maksimum będą w tym roku dobre, ponieważ Księżyc będzie przed pierwszą kwadrą i zajdzie o godz. 21. Natomiast od 6 do 10 października (maksimum 7/8 X) promieniują powolne meteory **Drakonidy**. Ich radiant leży w gwiazdozbiorze Smoka. Warunki do ich nocnych obserwacji nie będą łatwe, bo Księżyc będzie 2 dni przed ostatnią kwadrą, wschodząc już o godz. 21.

Natomiast dla wzbudzenia nie tylko obserwacyjnych refleksji, po tegorocznej wakacyjnej, pandemicznej pogodzie, odwołam się do sprawdzonego po wielokroć w praktyce przysłowia:

"Gdy październik ze śniegiem przybieży, to na wiosnę śnieg długo poleży".